

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/156/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6117237816
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:6117237816.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Novotného a sudcov JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a JUDr. Jarmily Pogradovej, v spore žalobcu: Občianske združenie PUBLICUM IUVENE, so sídlom Nitra, Pri strelnici 45, IČO: 37 860 143, zastúpený: JUDr. Peter Križan, advokát v Nitre, so sídlom Koceľova 2, proti žalovanej: S. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. XX, občan SR, o zaplatenie 5 000,00 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nitra zo dňa 18. decembra 2018 č. k. 16C/69/2018-66, takto jednohlasne

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **z r u š u j e**.

odôvodnenie:

1. Žalobou postúpenou súdu prvej inštancie dňa 17.4.2018 žalobca požadoval od žalovanej zaplatenie sumy 5000,00 eur s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia. Žalobu odôvodnil tým, že strany sporu uzatvorili Zmluvu o postúpení pohľadávok dňa 5.2.2016, ktorej predmetom bolo postúpenie pohľadávky voči Slovenskej republike, zastúpenej Slovenským pozemkovým fondom, na základe ktorej bola žalovanej vyplatená suma 5000,00 eur. Vzhľadom na zmenu právnej úpravy vzťahujúcej sa na právny vzťah medzi stranami sporu zanikol medzi nimi právny vzťah bez jeho splnenia. Právo na vyplatenie finančnej náhrady bolo prevedené na tretiu osobu a v dôsledku zmeny zákona sa plnenie stalo nemožným a žalovaná je povinná vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie.

2. Žalovaná vo svojom podaní zo dňa 6.11.2017 poprela nárok žalobcu a uviedla, že nie je povinná platiť, nakoľko Zmluva o postúpení je doposiaľ platná a súd neurčil, že je neplatnou. Oznamila, že na Okresnom súde podala žalobu o určenie neplatnosti právneho úkonu, ktorou žiada určiť, že Zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 5.2.2016 a Dodatok č. 1 k Zmluve o postúpení pohľadávok sú neplatné, pričom konanie nie je právoplatne skončené.

3. Napadnutým (zhora v záhlaví tohto rozhodnutia označeným) uznesením Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie rozhodol tak, že konanie sa prerušuje do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/21/2017.

4. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie s poukazom na predmet sporu a citované ustanovenie § 164 Civilného sporového poriadku (CSP - zákon č. 160/2015 Z. z.) odôvodnil nasledovne:

5. Súd prvej inštancie lustráciou zistil, že na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/21/2017 prebieha konanie o určenie neplatnosti právneho úkonu, v ktorom sa žalovaný domáha určenia, že Zmluva o postúpení pohľadávok zo dňa 5.2.2016 a Dodatok č. 1 k Zmluve o postúpení pohľadávok sú neplatné. Konanie nie je doposiaľ právoplatne skončené.

6. Vzhľadom na vyššie uvedené mal za to, že je dôvodné prerušenie konania v predmetnej veci až do právoplatného skončenia konania vo veci vedenej pod sp. zn. 12C/21/2017 z dôvodu, že týmto sa rieši

otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu v predmetnej veci, keďže sa v ňom rieši platnosť resp. neplatnosť právneho úkonu - Zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 5.2.2016 a Dodatku č. 1 k Zmluve o postúpení pohľadávok, na základe ktorej bola žalovanej vyplatená suma 5000,00 eur, ktorá je predmetom tohto konania. V konaní 12C/21/2017 žalovaná prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedla, že v prípade určenia neplatnosti zmluvy si je vedomá, že bude musieť vrátiť žalobcovi sumu 5000,00 eur a je s tým uzrozmeneá. Zo spisu 12C/21/2017 súd zistil, že medzi stranami sporu prebiehajú rokovania, ktoré môžu ovplyvniť aj toto konanie.

7. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení, ako aj z vyššie uvedených skutočností, rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti napadnutého uznesenia.

8. Uvedené uznesenie napadol žalobca včas podaným odvolaním domáhajúc sa jeho zrušenia (a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci samej) s poukazom na ustanovenie § 389 ods. 1 písm. d) CSP s odôvodnením, že s napadnutým rozhodnutím nesúhlasí, pretože súd prvej inštancie na vec nesprávne aplikoval právne predpisy a dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. S poukazom na komentár k Civilnému sporovému poriadku uviedol, že pri fakultatívnom prerušení konania je súd povinný najskôr urobiť iné vhodné opatrenia dostupnými procesnými prostriedkami, a až keď tieto zlyhajú, môže konanie prerušiť. Rozhodujúcim hľadiskom tu bude zásada hospodárnosti konania, preto prerušenie konania bude predstavovať skôr reštriktívnu výnimku ako pravidlo. Prvoinštančný súd v konaní nepostupoval v súlade s ustanovením § 164 CSP, nakoľko po postúpení mu veci nevykonal žiadne iné vhodné opatrenie a konanie hneď po postúpení prerušil, teda ustanovenie nesprávne aplikoval a dospel tiež k nesprávnemu skutkovému zisteniu ohľadom prebiehajúcich rokovaní medzi stranami sporu v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/21/2017. Z oboch súdnych spisov mohol súd prvej inštancie zistiť, že medzi stranami nie je sporné, či je zmluva o postúpení pohľadávky platná alebo nie, pretože obe strany sporu zhodne tvrdia, že ide o neplatný právny úkon i keď z rôznych dôvodov. Rovnako nie je medzi stranami sporná povinnosť žalovanej vrátiť plnenie prijaté z tejto zmluvy, ktoré je predmetom tohto konania. Navyše z odôvodnenia napadnutého uznesenia nie je ani zrejmé, ako a čím môžu prebiehajúce rokovania medzi stranami sporu ovplyvniť aj toto konanie, nakoľko tento svoj záver prvoinštančný súd vôbec nezdôvodnil. Skutkový záver prvoinštančného súdu o tom, že otázka riešená v rámci konania pod sp. zn. 12C/21/2007 môže mať význam pre rozhodnutie súdu v tejto veci, je nesprávny.

9. Žalovaná po prevzatí odvolania 04.03.2019 sa k nemu nevyjadrila.

10. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a viazaný rozsahom a dôvodmi tohto odvolania dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP, pretože nejde o rozhodnutie vo veci samej a neexistovali dôvody pre to, aby bolo vydané.

11. Je tomu tak preto, lebo súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu záveru, keď tvrdil, že je dôvodné prerušiť konanie vedené pod sp. zn. 16C/69/2018 do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. 12C/21/2017 z dôvodu, že sa v ňom rieši otázka, ktorá môže mať význam pre prerušené konanie, t. j. platnosť resp. neplatnosť právneho úkonu - Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 5.2.2016 a Dodatku č. 1 k zmluve o postúpení pohľadávky. Ohľadom fakultatívneho rozhodnutia o prerušení konania podľa § 164 CSP je potrebné uviesť, že na rozdiel od obligatórneho prerušenia podľa § 162 ods. 1 písm. a) CSP tu ide o otázky, ktoré by súd mohol sám vyriešiť ako prejudiciálne. Je však na vóli súdu, či tak urobí alebo či počká na vyriešenie otázky v súdnom alebo správnom konaní, ak takéto konanie už prebieha. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na tú skutočnosť, že prerušené konanie je vedené na základe žaloby o zaplatenie titulom bezdôvodného obohatenia z dôvodu neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, pričom konanie vedené pod sp. zn. 12C/21/2017 sa vedie na základe žaloby o určenie neplatnosti Zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 5.2.2016, čiže na základe určovacej žaloby. Podľa ustálenej judikatúry určovacia žaloba má povahu preventívnu a jej účelom je poskytnutie ochrany právneho postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva, teda vtedy, keď sa nemožno domáhať ochrany žalobou na plnenie. Medzi účastníkmi musí existovať aktuálny stav objektívnej neistoty, ktorý je ohrozením právneho postavenia žalobcu, a ktorý nemožno odstrániť iným právnym prostriedkom. Určovacia žaloby by tiež mala byť zárukou odvrátenia budúcich sporov strán. Skutočnosť, že žalobca uplatňuje proti žalovanej majetkový nárok zo zmluvy, nezakladá sama o sebe naliehavý právny záujem na žalovanou požadovanom určení neplatnosti zmluvy, z ktorej by sa mal

tvrdený nárok odvíjať. Naliehavý právny záujem nie je daný ani v prípade žaloby na určenie neplatnosti právneho úkonu, ak otázka jeho platnosti má povahu otázky prejudiciálnej vo vzťahu k inej právnej otázke (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 19. 11. 2008 sp. zn. 5 Obdo 10/2008). Preskúmajúc obsah súdneho spisu odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie môže sám platnosť právneho úkonu posúdiť ako prejudiciálnu otázku vo vzťahu k žalobcom uplatnenému nároku (bez potreby rozhodnutia o neplatnosti v osobitnom spore), teda vo vzťahu k otázke, či žalobcovi vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia z neplatného právneho úkonu (§ 451 ods. 2 OZ). Z uvedených dôvodov potom odvolací súd prerušenie konania vedeného pod sp. zn. 16C/69/2018 nepovažoval za dôvodné. V tomto smere musí tiež odvolací súd vysloviť svoje pochybnosti, či otázka, ktorá mala mať podľa záverov prijatých súdom prvej inštancie podstatný význam pre toto konanie, bude v konaní vedenom pod sp. zn. 12C/21/2017 vôbec vyriešená, s poukazom na nedostatok naliehavého právneho záujmu na strane žalobkyne (v tomto konaní žalovanej), v kontexte s ust. § 137 písm. d/ CSP.

12. Podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo také dôvody neexistovali. V tomto prípade odvolací súd zruší rozhodnutie súdu prvej inštancie. Nemôže však ísť o rozhodnutie vo veci samej. Keďže odvolací súd dospel k záveru, že neexistovali dôvody pre vydanie napadnutého rozhodnutia, odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. d) CSP zrušil.

13. V ďalšom konaní súd prvej inštancie prejudiciálne posúdi platnosť zmluvy o postúpení pohľadávky zo dňa 5.2.2016 a v nadväznosti na prijaté závery rozhodne o žalovanom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia. Právny názor vyslovený v tomto rozhodnutí je záväzný. V rozhodnutí vo veci samej rozhodne súd prvej inštancie aj o náhrade trov celého, teda i odvolacieho konania podľa § 396 ods. 3 Civilného sporového poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).